

Érintetlen természeti övezetek Európában

Az Európai Parlament 2009. február 3-i állásfoglalása Európa érintetlen természeti területeiről (2008/2210(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a vadon élő madarak védelméről szóló, 1979. április 2-i 79/409/EGK tanácsi irányelvre¹ (madárvédelmi irányelv),
 - tekintettel a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelvre² (élőhely-irányelv),
 - tekintettel az Európai Unió különleges természetmegőrzési területeinek „Natura 2000” elnevezésű, egységes ökológiai hálózatára, amelyet a két fenti irányelv hozott létre,
 - tekintettel a biológiai sokféleségről szóló egyezmény részes felei konferenciája kilencedik rendes ülésének (COP 9) eredményeire,
 - tekintettel az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) 3/2008 számú, „Európai erdők – az ökoszisztéma állapota és fenntartható használata” című jelentésére,
 - tekintettel eljárási szabályzata 45. cikkére,
 - tekintettel a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság jelentésére (A6-0478/2008),
- A. mivel Európa utolsó érintetlen természeti területeinek hatékony védelme és – szükség esetén – helyreállítása kulcsfontosságú ahhoz, hogy 2010-re megállítsuk a biológiai sokféleség csökkenését,
- B. mivel a biológiai sokféleség csökkenésének 2010-re történő megállítására irányuló célkitűzés nem valósul meg, és a biológiai sokféleség csökkenésének és a romló ökoszisztéma-szolgáltatásoknak a negatív társadalmi és gazdasági hatásai már érezhetőek,
- C. mivel az Európai Uniónak a jelenlegi eredményekre, például a Natura 2000-re kellene alapoznia, és jelentősen megerősített és nagyraívelő új politikai kereteket kellene kidolgoznia a 2010 utáni biológiai sokféleségre vonatkozóan,
- D. mivel a madárvédelmi és az élőhely-irányelv határozott és működőképes kereteket biztosít a természet káros hatásoktól való védelme számára, ideértve az érintetlen természeti területekét is,
- E. mivel az Európai Unió biológiai sokféleséggel kapcsolatos politikájának, valamint a madárvédelmi és az élőhely-irányelvnek a célkitűzései távolról sincsenek megfelelően

¹ HL L 103., 1979.4.25., 1. o.

² HL L 206., 1992.7.22., 7. o.

beágyazva az ágazati politikákba, így például a mezőgazdasági, a regionális fejlesztési, az energia- vagy a közlekedéspolitikába,

- F. mivel számos érintetlen természeti terület jelentős széntartalékot biztosít, amelynek védelme mind a biológiai sokféleség, mind az éghajlat védelme szempontjából fontos,
- G. mivel az invazív idegen fajok biológiai sokféleségre gyakorolt hatásai különösen nagy veszélyt jelentenek az érintetlen természeti területekre, amelyekben az invazív fajok korai észlelése nem mindig lehetséges, és amelyekben az intézkedések meghozataláig jelentős környezeti és anyagi kár keletkezhet,

Meghatározás és feltérképezés

1. felhívja a Bizottságot, hogy határozza meg az „érintetlen természeti terület” fogalmát; a fogalom meghatározásnak olyan szempontokkal kell foglalkoznia, mint az ökoszisztéma-szolgáltatások, a természetvédelmi érték, az éghajlatváltozás és a fenntartható használat;
2. felhívja a Bizottságot, hogy bízta meg az Európai Környezetvédelmi Ügynökséget és más illetékes európai testületeket Európa utolsó érintetlen természeti területeinek feltérképezésével annak érdekében, hogy felbecsülje a még érintetlen területek, valamint az emberi tevékenység által minimális mértékben érintett területek jelenlegi eloszlását, biodiverzitási szintjét és kiterjedését (az alábbi élőhelyfajtákra lebontva: érintetlen erdei, édesvízi és tengeri területek);
3. felhívja a Bizottságot, hogy készítsen tanulmányt az érintetlen természeti területek védelmének értékéről és előnyeiről; a tanulmánynak különösen az ökoszisztéma-szolgáltatások kérdésével és az érintetlen természeti területek biológiai sokféleségének szintjével, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással és a fenntartható természetjárással kell foglalkoznia;

Az érintetlen természeti területek fejlesztése

4. felhívja a Bizottságot, hogy egy, az ökoszisztémákon alapuló megközelítés alapján, a madárvédelmi és az élőhely-irányelvvel összhangban dolgozza ki az EU érintetlen természeti területekre vonatkozó stratégiáját, azonosítva a veszélyeztetett fajokat és biotópokat, és megállapítva a célkitűzéseket;
5. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fejlesszék az érintetlen természeti területeket; hangsúlyozza, hogy részesítsék különleges finanszírozásban a visszavadítási területek széttöredeztségének csökkentését és gondos kezelését, a kompenzációs mechanizmusok és programok fejlesztését, a tudatosság növelését, a megértés előmozdítását, valamint az érintetlen természeti területekkel kapcsolatos koncepciók – így a szabad természetes folyamatok szerepének és az e folyamatokból eredő strukturális elemeknek a – beépítését a kedvező védettségi állapot nyomon követésébe és mérésébe; úgy véli, hogy e feladatot a helyi lakossággal és az egyéb érintettekkel együttműködve kell elvégezni;

Támogatás

6. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a helyi nem kormányzati szervezetekkel, az érintettekkel és a helyi lakossággal együttműködve segítsék elő, hogy az érintetlen természeti terület érték legyen;
7. felhívja a tagállamokat, hogy indítsanak és támogassanak olyan tájékoztatói kampányokat, amelyek növelik a nyilvánosság tudatosságát az érintetlen természeti területekkel és azok jelentőségével kapcsolatban, továbbá hogy képviseljék azt a felfogást, hogy a biológiai sokféleség védelme összeegyeztethető lehet a gazdasági növekedéssel és a munkahelyekkel;
8. felhívja a tagállamokat, hogy osszák meg egymással az érintetlen természeti területekkel kapcsolatos bevált gyakorlatokat érintő tapasztalataikat azáltal, hogy összehozzák a vezető európai szakértőket az Európai Unió érintetlen természeti területeivel kapcsolatos koncepció megvizsgálása és az érintetlen természeti területek uniós napirendre tűzése céljából;
9. a turizmus által Európa legértékesebb természeti örökségének jelentős részében a múltban és jelenleg is okozott, megfelelően dokumentált károokra való tekintettel felhívja a Bizottságot és a tagállamokat annak biztosítására, hogy a turizmust – még ha az a látogatók valamely érintetlen természeti terület élőhelyeivel és vadvilágával való megismertetésére irányul is – különös elővigyázatossággal kezeljék, az Európában és Európán kívül a turizmus hatásainak minimalizálásával kapcsolatban szerzett tapasztalatok teljes körű felhasználásával, és megfelelő esetben az élőhely-irányelv 6. cikkére való hivatkozással; megfontolás tárgyává kellene tenni azokat a modelleket, amelyekben az érintetlen természeti területek legnagyobb részét elzárják a látogatók elől (az engedélyezett tudományos kutatások kivételével), korlátozott részét azonban nyitva tartják a fenntartható, a vadonélményen alapuló minőségi turizmus számára, és amelyek gazdasági előnyeit a helyi közösségek élvezik;

Megfelelőbb védelem

10. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy szenteljenek különös figyelmet az érintetlen természeti területek hatékony védelmének;
11. felhívja a Bizottságot, hogy azonosítsa az érintetlen természeti területeket érintő közvetlen veszélyeket;
12. felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki megfelelő ajánlásokat, amelyek a tagállamok számára iránymutatásokkal szolgálnak a természetes élőhelyek védelmét biztosító legjobb megközelítésekre vonatkozóan;
13. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a madárvédelmi, az élőhely-irányelv, a vízügyi keretirányelv¹, illetve a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv²

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2000. október 23-i 2000/60/EK irányelve a vízvédelmi politika területén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 327., 2000.12.22., 1. o.)

² Az Európai Parlament és a Tanács 2008. június 17-i 2008/56/EK irányelve a tengeri környezetvédelmi politika területén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 164., 2008.6.25., 19. o.)

hatékonyabb és egységesebb végrehajtása révén, megfelelőbb finanszírozással védjék az érintetlen természeti területeiket, hogy elkerüljék e területeknek a káros, nem fenntartható fejlődés miatti sérülését;

14. örömmel fogadja a madárvédelmi és az élőhely-irányelv felülvizsgálatát, amelynek célja, hogy megfelelő esetben a veszélyeztetett fajok és biotópok számára megfelelőbb védelmet biztosító módosításokra kerüljön sor;
15. felhívja a Bizottságot, hogy karolja fel a Wild Europe kezdeményezést, amely több természetvédelmi szervezet – köztük az IUCN, az IUCN-WCPA, a WWF, a Birdlife International és a PAN-Parkok – partnerségén alapul, és amely nagymértékben érdekelt az érintetlen és a majdnem érintetlen természeti területek megőrzésében;

Az érintetlen természeti területek és a Natura 2000

16. felhívja a Bizottságot, hogy az érintettekkel együttműködésben dolgozzon ki iránymutatásokat az érintetlen természeti területek Natura 2000 hálózat szerinti védelmére, irányítására, fenntartható használatára, felügyeletére és finanszírozására vonatkozóan, különösen az előttünk álló kihívásokra, így az éghajlatváltozásra, az illegális fakitermelésre és az áruk iránti fokozódó igényre való tekintettel;
17. mélyszéles aggodalmának ad hangot a biológiai sokféleséggel kapcsolatos európai politika miatt, mivel a Natura 2000 hálózat irányítására nem áll rendelkezésre megfelelő finanszírozás; ezzel kapcsolatban felhívja a Bizottságot, hogy az élőhely-irányelvben foglaltak értelmében nyújtson közösségi társfinanszírozást a tagállami helyszínek irányítása számára;
18. felhívja a Bizottságot, hogy biztosítson különleges státuszt és szigorúbb védelmet a Natura 2000 hálózat részét képező érintetlen természeti területek számára;
19. úgy véli, hogy a vidékfejlesztési politikát és a környezetvédelemnek az EU mezőgazdasági ágazatba való beépítését meg kell erősíteni; úgy ítéli meg azonban, hogy a Vidékfejlesztési Alap az erőforrásokat, a programozást és a szakértelmet tekintve nem elégséges a biológiai sokféleség és az érintetlen természeti területek megőrzésének finanszírozásához;
20. felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a Natura 2000 hálózat tovább erősödjék, és olyan átfogó és jól működő ökológiai hálózattá váljék, amelyben az érintetlen természeti területek központi szerepet játszanak; hangsúlyozza, hogy a Natura 2000 megőrzéssel kapcsolatos céljainak eléréséhez összehangolt politikára van szükség elsősorban a közös agrárpolitika, a közlekedés, az energiaágazat és a költségvetés területén;

Invazív idegen fajok

21. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy működjenek együtt az invazív idegen fajokra vonatkozó szilárd jogi keret kidolgozásában, amely az e fajokból eredő ökológiai és gazdasági hatásokkal, valamint az érintetlen természeti területek e veszéllyel szembeni rendkívüli sérülékenységével is foglalkozik;

Az érintetlen természeti területek és az éghajlatváltozás

22. felhívja a Bizottságot, hogy kövesse nyomon és értékelje az éghajlatváltozás érintetlen természeti területekre gyakorolt hatásait;
23. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az érintetlen természeti területek megőrzését tegyék az éghajlatváltozás kezelésére irányuló stratégiájuk egyik fő céljává;
24. felhívja a Bizottságot, hogy az éghajlatváltozással összefüggésben folytasson kutatást és nyújtson iránymutatást arra vonatkozóan, hogy a megőrzés érdekében emberi beavatkozással milyen esetben és hogyan kezelhetők az érintetlen természeti területek;

o

o o

25. határozott támogatásáról biztosítja az érintetlen természeti területekkel kapcsolatos politikák és intézkedések megerősítését;
26. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.